

Ett torg värdigt sitt träd

En liten förändring kan ge stor effekt. Almentorget i Karlstad har rustats upp och fått en tydligare roll på den klassiska Älvpromenaden. Almträdet har varit nyckeln till förändringen.

TEXT THORBJÖRN ANDERSSON FOTO ANDERS BLOMBERG

Den värmländska staden Karlstad ligger i Klarälvsdelat. Längs en av älvfårorna med nära koppling till centrum löper den så kallade Älvpromenaden som är en vacker, stensatt gata med historisk atmosfär. Längs den kilometerlånga promenaden, som just nu rustas upp, finns några fina platser vid vattnet och den viktigaste av dem är den så kallade Almenplatsen.

Det lilla torget har fått sitt namn av en stor alm som ger platsen behaglig halvskugga och som även möblerar platsen.

I övrigt är platsen inte särskilt intressant, formgiven framför allt av

teknikaliteter som ledningar, kulvertar, cykelställ, en offentlig toalett, en övergiven telefonkiosk.

Närheten till Systembolaget har gjort att platsen befolkas framför allt av entusiastiska kunder till detta etablissemang.

FÖRMODLIGEN DÄRFÖR har Almentorget nyligen rustats upp. Det invigdes i sin nya gestalt i juni. Ambitionen med upprustningen var att göra platsen mera rumsligt intressant, att få den att hänga ihop med den upprustning som görs längs Älvpromenaden och även att bredda besöksklientelet.

Med tanke på de fina värdena – utsikt över älven, närheten till staden, läget vid ett stråk, var uppgiften tacksam. Vi har lagt till ett ganska stillsamt vattenspel med vatten som strömmar över en skrovlig yta, gjort en ny ljussättning, anlagt platser och stråk framme vid kajen.

Men de två viktigaste åtgärderna har varit att ge almträdet en tydligare roll och att i själva platsens mynning mot älven placera in en möjlighet att slå sig ner och stanna upp en stund.

ALMTRÄDET BEDÖMDES friskt, vilket knappast är alla almar förunnat. Trädet har nu fått en porösare omgivning i en

gräsmatta, som gör att syre och vatten lättare kommer ner i rotzonen. Växtbädden har också renoverats. Allt detta har höjts upp en halvmeter så att almen nu står inramad av en upplyft gräsyta, där ramen består av granitmurar av blocksten från Näsing. Murarna är flammade för att få viss precision, och de är monterade på bekväm sitthöjd.

Strax bortom almen finns den punkt där man på allvar möter älven i en generös utsikt. Här är det fint att sitta. Först tänkte vi oss en dubbelsidig soffa; utsikten är trots allt åt norr men å andra sidan vill man ibland kunna sitta så att man får sol på näsan.

DÄREFTER FUNDERADE VI på något stabilare än en soffa, något som gav platsen lite mera pondus än vad en parksoffa kan göra. Vi tänkte oss en ganska lång, bred mur. Den såg ändå lite trist ut och kändes också väldigt definitiv: tät, massiv och ogenomtränglig. Vi skar därför upp muren i sex bitar, gav varje bit en övre och lägre nivå och fick det hela att likna sex sittpallar i granit. De är alla lite olika men hör tydligt ihop. Man kan sitta åt alla väderstreck, man kan vända sig så att man pratar med någon eller är för sig själv, och man kan sitta på lägre nivå med ryggstöd eller på högre nivå med

utsikt. Barn kan springa runt de olika klotsarna eller klättra på dem. Det har, kort sagt, blivit något som liknar en lång och uppdelad parksoffa som dessutom kan fungera på många olika sätt – för lek, vistelse, samvaro, eller helt enkelt för att ge Almentorget ett karaktärsfullt inslag. Stensorten är Näsinge, alla ytor är flammade.

KONSTNÄREN CARL BOUTARD har gjort skulpturala tillägg i form av olika bronsavgjutningar av växtdelar i förstorad skala. Växtfragmenten har han hittat på platsen, det kan vara en lönn-näsa eller en bit av en gren. De har getts en känslig inpassning på platsen.

Almentorget är ett exempel på att små, till synes oansenliga platser i en stadsmiljö ändå kan bli viktiga för det offentliga livet om de får omsorg och gestaltning.

I dag ser vi många planerade torgprojekt som läggs ner i svenska kommuner eftersom de stora ytorna drar med sig höga kostnader. Att satsa på de mindre platserna kan ibland vara ett sätt att med en lägre insats ändå få en upprustning av den offentliga miljön. ■

Projekt: Almentorget, Älvpromenaden, Karlstad, 2015.

Landskapsarkitekt: Thorbjörn Andersson, PeGe Hillinge, Staffan Sundström, Anders Blomberg, Sweco arkitekter.

Konstnär: Carl Boutard.

Byggherre: Karlstad kommun.

Sten: Näsinge – flammade blockstensmurar, sittmöbler, små- och storgatsten på gångytor. **Bjälrlöv** – råkilade hällar i vattenspel, borgmästarsten på gångbanor, storgatsten i ramper. **Hallandia Bårap** – hällar på torgyta. **Röd Bohus Broberg** – flammad smågatsten på cykelbanor. Dessutom återanvänd befintlig sten.

Stenleverantörer: Emmaboda Granit, Naturstenskompaniet.

Konstnären Carl Boutards lönn-näsa i brons på en del av den fragmenterade parksoffan i Näsingesten.